

מסורת הש"ס

רש"י

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

ר"ן

מא.

עין משפט
נר מצוה

בא מ"י פירד מהל'
אלל הלכה ה' פתח
עשן מדיק ב טושי' יי'ד
פי' שלח פיר' :

חוספות

שביח' עור לישן פליו:
שחולקן עליו וטשולן אחרו
עובר דרכס פתס: דרס
בית' שיש בו דעה:
דא לא קני. דעה מה
קני: הדינא לכל עשיית
הדופא לכל תחלואי:
חורר צי' קלויס: דברס
החולה כשנרפא יומר
למלטי שחלה: תצ"ר
אפי' הלבוא. י"ג פניס
של הלכות שניה: אחת
קשה את ח"א. כלומר
למל' לו: צ"שפשיך.
כלומר כשעמדו בריחוק
למשפטי' הכל עבדס
הכח פליהס מה שחית:
גברא רבה. אלס גבול:
גירדנא וזשא. פד
קטן: אבישי'. נגפס.
כמו' קמא טיטס
קשה בכל קמא וק'
אקרוקא. נדרס:
שחיצתו חתה. שחוק
חמימותו ועדין חול מילה:

פירוש הרא"ש

שביח' עור לישן פליו:
דא קני. דעה: ששכח
צטורי. עולמו קא דרס
שעטס מתס למחוי:
תצ"ר אפי' הלבוא. י"ג פניס
היה שונה
הלכות: אחת עשית
ח"א. כל המלמד חנו
מורה (פנהדרי' גט):
כאלו עשאו דכחוי
ולס הנפס אפר עשו
מחין: הווא גברא גבול.
אלס גבול ונביא: רביס
גירדנא וזשא. פד
קטן: אבישי'. נגפס. כמ'
יומא כנ': חול טיטס
חלמיס: אקרוקא.
נדרס: שחלמו חתה:
דיבורא קשא צעינא וכן
נמי למחויס הרפס שעטס
אחר לסס: ציוונקא.
שליח:

(6) פסיוס חתל כפריי
עיריני ה. דיה והלמח.
(7) פסיוני י. חת.
(8) פס: פס: חת
(9) דיה. ג. פס:
(10) פס: פס: חת
(11) פס: פס: חת
(12) פס: פס: חת
(13) פס: פס: חת
(14) פס: פס: חת
(15) פס: פס: חת
(16) פס: פס: חת
(17) פס: פס: חת
(18) פס: פס: חת
(19) פס: פס: חת
(20) פס: פס: חת
(21) פס: פס: חת
(22) פס: פס: חת
(23) פס: פס: חת
(24) פס: פס: חת
(25) פס: פס: חת
(26) פס: פס: חת
(27) פס: פס: חת
(28) פס: פס: חת
(29) פס: פס: חת
(30) פס: פס: חת
(31) פס: פס: חת
(32) פס: פס: חת
(33) פס: פס: חת
(34) פס: פס: חת
(35) פס: פס: חת
(36) פס: פס: חת
(37) פס: פס: חת
(38) פס: פס: חת
(39) פס: פס: חת
(40) פס: פס: חת
(41) פס: פס: חת
(42) פס: פס: חת
(43) פס: פס: חת
(44) פס: פס: חת
(45) פס: פס: חת
(46) פס: פס: חת
(47) פס: פס: חת
(48) פס: פס: חת
(49) פס: פס: חת
(50) פס: פס: חת
(51) פס: פס: חת
(52) פס: פס: חת
(53) פס: פס: חת
(54) פס: פס: חת
(55) פס: פס: חת
(56) פס: פס: חת
(57) פס: פס: חת
(58) פס: פס: חת
(59) פס: פס: חת
(60) פס: פס: חת
(61) פס: פס: חת
(62) פס: פס: חת
(63) פס: פס: חת
(64) פס: פס: חת
(65) פס: פס: חת
(66) פס: פס: חת
(67) פס: פס: חת
(68) פס: פס: חת
(69) פס: פס: חת
(70) פס: פס: חת
(71) פס: פס: חת
(72) פס: פס: חת
(73) פס: פס: חת
(74) פס: פס: חת
(75) פס: פס: חת
(76) פס: פס: חת
(77) פס: פס: חת
(78) פס: פס: חת
(79) פס: פס: חת
(80) פס: פס: חת
(81) פס: פס: חת
(82) פס: פס: חת
(83) פס: פס: חת
(84) פס: פס: חת
(85) פס: פס: חת
(86) פס: פס: חת
(87) פס: פס: חת
(88) פס: פס: חת
(89) פס: פס: חת
(90) פס: פס: חת
(91) פס: פס: חת
(92) פס: פס: חת
(93) פס: פס: חת
(94) פס: פס: חת
(95) פס: פס: חת
(96) פס: פס: חת
(97) פס: פס: חת
(98) פס: פס: חת
(99) פס: פס: חת
(100) פס: פס: חת

תורה אור השלם

1. ויבדק את אביך
אשר ישלח יי' קד'
ברע ובקמא ובכירי
ובחסר בן ונתן על ברול
על צדקתו עד השמיני
דברים כח פס'
2. הדין לכל עובדי
הרפא לכל תחלואי:
חלמיס קד'
3. רשע בשור מדר
ישבו לימי עבדו:
4. יי' עזר על ערש דין
כל משכבו
חלמיס קד'
5. קד' גרשת אחי היום
טעל פני האדמה וטעל
אסתר וחייתו ג' וקד'
בארץ ויהי כל מצאי
ויהי היום
6. למשפטי' עמדו היום
כי הכל עבדו:
חלמיס קד' דא

הנהגות הב"ח

(6) רש"י דיה למשפטי'
עמדו היום כי הכל
עבדו:

הנהגות הגר"א

(א) ג' קשא לעית
ולאחא גר"א וימי כפריס
הרפא:

מוסף רש"י

בקיני. סתרת חלמיס,
פסגס מרטיס (טוויני)
ה. אמר רב יוסף לא
שמיע לי דא שמתא.
רב יוסף חל' ושמ'
למחוי ויהי אפי' חלמיס
מחוי (טוויני) חת. ג.
חכס ד' ויבטי' ניה דס'
שחלצתו חתה. שלמס,
טעל מנפס חתה. הו'
חלמיס קדמו. חלמיס
(הש"ס) חל' חת
(בדכות לד')

ועשית. עור לאכול עליו: כלל מלה וכלל רבב. דמלפת כהו:
רבב. שומן: דרס כיה כולל כיה. מי שיש בו דעת כמי שיש בו הכל
שאלו נחסר כלום: דא קני מה חסר. מי שקנה דעת אינו חסר
כלום: חורר לימי עולמו. דעשה כחיותו של טעם טעם חטא:

שנא' רועש. כלומר כשעת רטוב
ופס כמו (פרו ורבו) מתגרמין) פשו
וקמו: מנוער. מן החלי יסוב כמו
שהיה דימי עולמו: כל משכבו הפכה
חליו. כל קדר האעת למודו המסודר
לו נהפך לו בחליו ומשכחו: תליסר
אפי' הלכס. שהיה שונה למודו
צ"ג פניס: שיחא אלו ליה. ששכס:
קלרא. כוכב: אפה עשית אופי
ואס חייא. דגמר להו דכל המלמד
לח בן חסד מורה מעלה עליו
הכתוב כאלו עשאו שנאמר ואת
הנפש אשר עשו בחרן: כלל מושלן
בו. להמיתו אפי' וצו אפילו ימוש:
למשפטי' עמדו היום (6) כל עבדך.
דכיון שנפסטי ניסיעה של מעלה הכל
נעשו עבדי כל ה' הקדש ליסרע
הימנו: גברא גבול הוי רכיב גירדנא
וועא. פרדה קטנה: פסורא. גשר:
ואספטי. נחפדה הפדרה ושדיה
מינה וסיב. ואע"פ שהפדרה נמוכה
ואיהו היה ארוך כל כך דלא נפל אלא
מעט מת: אקרוקא. לפדרה. ועקרב
אינו יכול לשוט נהר ושאל לפדרה
עליו להעבירו נהר לנשך את האיש:
י

ושמיה יבחוטר כל א"ר אמי אמר רב בלא
נר ובלא שלחן רב חסדא אמר בלא אשה רב
ששת אמר בלא שמש רב נחמן אמר בלא
דעה תנא בלא מלח ובלא רבב אמר אביי
ונקמינ אין עני אלא בדעה כמעטבא אמרי
דרא ביה כולא ביה דלא דא ביה מה ביה
דא קני מה חסר דא לא קני מה קני אמר
ר' אלכסנדר א"ר חייא בר אבא אין החולה
עומד מחליו עד שמוחליו לו על כל עונותיו
שנאמר והסולח לכל עונותיו הרופא לכל
תחלואי רב המנוא אמר חורר לימי עולמו
שנאמר ורופש בשרו מנוער ישוב לימי
עולמו כל משכבו הפכה בחליו אמר רב
יוסף לומר דמשכבו למודו רב יוסף חלש
איעקב ליה למוריה אהרריה אביי קמיה היינו
דבכל דוכתא אמרינן אמר רב יוסף לא
שמיע לי דא שמתא א"ל אביי את אמרית
ניהלן ומהא מתניתא אמריתא ניהלן כי הוה
גמיר ר' תלת עשרי אפי' הילכתא אנמריה
לרבי חייא שבעה מנהגין לסוף חלש רבי
אהרר ר' חייא קמיה הנהו שבעה אפי' דאגמרי'
שיחא אודו הוה ההוא קצרא הוה שמיע ליה
רבי כדהוה גרים להו אול ר' חייא וגמר יתהון קמי קצרא ואחא ואהרר
יתהון קמי רבי כד הוה חוי ליה רבי להווא קצרא א"ל רבי אתה עשית אותי
ואת חייא א"ר חייא קא"ל אתה עשית את חייא וחייא עשה אותי וא"ר
אלכסנדר א"ר חייא בר אבא גרול נס שנעשה לחולה יותר מן הנס שנעשה
לחגניה מישאל ועזריה של חגניה מישאל ועזריה אש של הדיוט והכל
יכולים לכבותה וזו של חולה של שמים היא ומי יכול לכבותה וא"ר
אלכסנדר א"ר חייא בר אבא ואמרי לה אריב"ל כיון שהגיע קצו של אדם
הכל מושלים בו שנא' ויהיה כל מוצאי ירדגני רב אמר מן הדין קרא
למשפטי' עמדו היום כי הכל עבדך רבה בר שילא אמרו ליה שכיב
גברא גבול הוה רכיב גירדנא וזוטרא מנא חיתורא איסתויט שדייה וקא
שכיב קרי על נפשיה למשפטי' עמדו היום שמואל חזייה להווא
(קרוקיא דעקרבא) יתיבא על אקרוקא ועברה נהרא טרקא גברא ומיית
קרי עליה למשפטי' עמדו היום אמר שמואל אין מבקרין את החולה אלא
למי שחלצתו חמה לאפוקי מאי לאפוקי הא דתניא ר' יוסי בן פרטא
אומר משום ר' אליעזר אין מבקרין לא חולי מעיים ולא חולי העין ולא
מחוש הראש בשלמא חולי מעיים משום כיסופא אלא חולי העין ומחוש
הראש מ"מ משום דרב יהודה דיבורא קשיא לעינא (א) ומועלי
לאישתא רבא האי אישתא אי לאו דפרוונקא דמלאכא דמותא מעלי
בחיורא

מטהר באשבורן ואין מטהר בוחליון אלא עד המקום שהיה יכול להלך
מתחילתו. והיינו נמי דמנן כפרק (רפא) דמקוואות משני שהוא מושך
כנול רבה עליו מים והמשיכו הרי הוא כמות שהיה היה עומד
ורבה עליו והמשיכו זה למקוה לטהר באשבורן ולמעין להטביל
בו בכל שהוא וה"פ מעין שהיה
מושך מעט מעט כנדל זה שהוא שרץ
קטן מרובה הרגלים והמשיכו עשיו
בשטף אכל אינו נמשך אלא באותו
מקום שהיה מהלך בו מתחילתו הרי
הוא כמות שהיה וסופא קמני דאס
היה עומד כלומר שלא היה נמשך
לל ורבה עליו והמשיכו שני דיוני
כל בו דנמקוס שלא היה מהלך
מתחילתו שזה למקוה שרץ אשבורן
וה"פ שאין מטיבילין בו בכל שהוא
ובמקום שהיה עומד מתחילתו שזה
למעין להטביל בו בכל שהוא ומינה
הוא מטהר בוחליו. נמלא לפי דעת
זה שאפי' בזמן גשמים שהנהרות
רצים אלס טובל נהרות שאין
מכנין באותן מקומוט שכן נמשכין
והולכין אפי' בימי ששיר אכל באותן
מקומוט שנמשכים ומתרחבים יותר
מהגשמים כל היכא דלויכא למתס
שרבו העטופין על החולקין אין טובלן
בסס אכל היכא שרבו ווחליו על
הנוטפין אכל באותן מקומוט שלא
היה הולך שס מתחלמו טובלן בו
והיינו הדין דר"א בר דיוק שהעיד
על הוחליו שרבו על הנוטפין שכשרי'
ומטהרין בוחליו ונדלי אפי' במקום
שנמרה קאמר דלי באותו מקום
כלד שהיה מהלך מתחלמו מאי
אסדהי' פשיטא דהיי מוסק אדעתין
שנים או שלשה טיפי מים יפסלו
פרת מלטבול בו אלא ודאי כדאמרן
וחו דעת הראב"ד ז"ל: אבל דעת
הרמב"ם ז"ל דכי קמני בכל הני
דאע"פ שרבו עליו נוטפין דיני כמעין
דוקא כשרבו היום בגומת המעין
עלמו שסס הוה משיבות מימיו
ומכטלים כל המים הבאים עליהם
אכל רבה במקום משך הנהר למטה
כל שרבו נוטפין על הוחליו נפסל
כולו ולפי זה אפי' מתמרל דשמואל
כפסטה דלין המים מטהרין בוחליו
אפילו באמצע הנהר במקום שהיה
מהלך בו בתחלה אלא פרת בימי
משיר כלד וכפי מה שפירש' למעלה.
ולפי זה הא דמפליג בתוספתא בין
נמרה ללא נמרה כ"ל דלריבה
בגומת המעין קאי דאפי' הכי כל
אלא באשבורן. ואע"ג דליכא למימר
דמתי' קיימא. מיהו כדמותא דרבי אלעזר בר דיוק אפי' לפי שטת זו ודאי שמע דאפי' המקום שנמרה הנהר קאי דכל שרבו ווחליו
כשר דליכא למימר דלריבה במקום משך הנהר קאי ואשמעין רבותא שאע"פ שלא ריבה במקום גומת המעין אלא במשכו שמימי
כשר דלכתי פשיטא ו' ג' טיפי מים יפסלו פרת: תנן במס' מקראות (פ"ה מ"ה) הנוטפין שעשאן ווחליו כלומר שהמשיכו שומך אפי' מקל ואפי'
קנה ואפי' זו ואפי' זה כלומר גורר בפניהם בלא והיו להו באשבורן ומטהרין ר' יוסי אומר אין מוחליון בדבר המקבל טומאה כלומר אין עושין
בו גדר וק"ל כר' יוסי ותנן נמי (שם מ"ד) שהמים מטהרין בוחליון ותנן נמי (פרה פ"ח מ"ט ומקואות פ"א מ"ח) המים המורין פסולין למי חטאת וכשרין
לעבילה ומטהרין בוחליון ואלו הם המים המורין המלוחין והפוסטין: ועשית. עור לאכול עליו: וכלל רבב. שומן: דרס כיה כולל כיה. מי שיש בו דעת כמי שיש בו הכל
שאלו נחסר כלום: דא קני מה חסר. מי שקנה דעת אינו חסר
כלום: חורר לימי עולמו. דעשה כחיותו של טעם טעם חטא:

שרבו נוטפין אינו מטהר אלא במקום שהיה מהלך מתחילתו אלא עד המקום שהיה יכול להלך מתחילתו. והיינו נמי דמנן כפרק (רפא) דמקוואות משני שהוא מושך
כנול רבה עליו מים והמשיכו הרי הוא כמות שהיה היה עומד
ורבה עליו והמשיכו זה למקוה לטהר באשבורן ולמעין להטביל
בו בכל שהוא וה"פ מעין שהיה
מושך מעט מעט כנדל זה שהוא שרץ
קטן מרובה הרגלים והמשיכו עשיו
בשטף אכל אינו נמשך אלא באותו
מקום שהיה מהלך בו מתחילתו הרי
הוא כמות שהיה וסופא קמני דאס
היה עומד כלומר שלא היה נמשך
לל ורבה עליו והמשיכו שני דיוני
כל בו דנמקוס שלא היה מהלך
מתחילתו שזה למקוה שרץ אשבורן
וה"פ שאין מטיבילין בו בכל שהוא
ובמקום שהיה עומד מתחילתו שזה
למעין להטביל בו בכל שהוא ומינה
הוא מטהר בוחליו. נמלא לפי דעת
זה שאפי' בזמן גשמים שהנהרות
רצים אלס טובל נהרות שאין
מכנין באותן מקומוט שכן נמשכין
והולכין אפי' בימי ששיר אכל באותן
מקומוט שנמשכים ומתרחבים יותר
מהגשמים כל היכא דלויכא למתס
שרבו העטופין על החולקין אין טובלן
בסס אכל היכא שרבו ווחליו על
הנוטפין אכל באותן מקומוט שלא
היה הולך שס מתחלמו טובלן בו
והיינו הדין דר"א בר דיוק שהעיד
על הוחליו שרבו על הנוטפין שכשרי'
ומטהרין בוחליו ונדלי אפי' במקום
שנמרה קאמר דלי באותו מקום
כלד שהיה מהלך מתחלמו מאי
אסדהי' פשיטא דהיי מוסק אדעתין
שנים או שלשה טיפי מים יפסלו
פרת מלטבול בו אלא ודאי כדאמרן
וחו דעת הראב"ד ז"ל: אבל דעת
הרמב"ם ז"ל דכי קמני בכל הני
דאע"פ שרבו עליו נוטפין דיני כמעין
דוקא כשרבו היום בגומת המעין
עלמו שסס הוה משיבות מימיו
ומכטלים כל המים הבאים עליהם
אכל רבה במקום משך הנהר למטה
כל שרבו נוטפין על הוחליו נפסל
כולו ולפי זה אפי' מתמרל דשמואל
כפסטה דלין המים מטהרין בוחליו
אפילו באמצע הנהר במקום שהיה
מהלך בו בתחלה אלא פרת בימי
משיר כלד וכפי מה שפירש' למעלה.
ולפי זה הא דמפליג בתוספתא בין
נמרה ללא נמרה כ"ל דלריבה
בגומת המעין קאי דאפי' הכי כל
אלא באשבורן. ואע"ג דליכא למימר
דמתי' קיימא. מיהו כדמותא דרבי אלעזר בר דיוק אפי' לפי שטת זו ודאי שמע דאפי' המקום שנמרה הנהר קאי דכל שרבו ווחליו
כשר דליכא למימר דלריבה במקום משך הנהר קאי ואשמעין רבותא שאע"פ שלא ריבה במקום גומת המעין אלא במשכו שמימי
כשר דלכתי פשיטא ו' ג' טיפי מים יפסלו פרת: תנן במס' מקראות (פ"ה מ"ה) הנוטפין שעשאן ווחליו כלומר שהמשיכו שומך אפי' מקל ואפי'
קנה ואפי' זו ואפי' זה כלומר גורר בפניהם בלא והיו להו באשבורן ומטהרין ר' יוסי אומר אין מוחליון בדבר המקבל טומאה כלומר אין עושין
בו גדר וק"ל כר' יוסי ותנן נמי (שם מ"ד) שהמים מטהרין בוחליון ותנן נמי (פרה פ"ח מ"ט ומקואות פ"א מ"ח) המים המורין פסולין למי חטאת וכשרין
לעבילה ומטהרין בוחליון ואלו הם המים המורין המלוחין והפוסטין: ועשית. עור לאכול עליו: וכלל רבב. שומן: דרס כיה כולל כיה. מי שיש בו דעת כמי שיש בו הכל
שאלו נחסר כלום: דא קני מה חסר. מי שקנה דעת אינו חסר
כלום: חורר לימי עולמו. דעשה כחיותו של טעם טעם חטא:

